

Скорнякова Ірина Вікторівна
доцент кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки
Національний авіаційний університет

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація. В роботі досліджено вплив цифровізації на розвиток галузей економіки в умовах обмежень, зумовлених пандемією COVID-19. Метою дослідження є визначення переваг цифрової моделі економіки над традиційною аграрно-індустріальною моделлю, особливостей процесу цифровізації економіки, їх впливу на створення нових сегментів, галузей і, відповідно, робочих місць. Розкрито сутність понять "цифровізація", "цифрова економіка", "цифрова інфраструктура" та "цифрова платформа", визначено, що цифровізація може створити базу не тільки для розвитку всіх секторів економіки, створюючи нові сегменти, робочі місця та нові галузі, а також допомогти подоланню корупції та забезпечити привабливість національної економіки для іноземного капіталу.

Ключові слова: цифровізація, цифрова економіка, цифрова інфраструктура, цифрова платформа.

Цифровізація вже не перше десятиріччя є предметом обговорення в наукових колах і одночасно одним із шляхів переходу до інноваційної економіки. Ще у 1980 році в США, які є, безумовно, одним з головних апологетів ринкової економіки, був прийнятий Закон Стівенсона-Вайдлера Про технологічні інновації, в якому, зокрема, зазначається: «Конгрес дійшов висновку і заявляє, що:

(1) Технологічні і промислові інновації відіграють центральну роль у економічному, екологічному та соціальному благополуччі громадян Сполучених Штатів.

(2) Технологічні і промислові інновації пропонують покращені стандарти життя, збільшену продуктивність приватного та суспільного секторів економіки, створення нових галузей та можливостей для працевлаштування, покращені суспільні послуги та підвищену конкурентоспроможність продукції Сполучених Штатів на світових ринках.» [1, с. 1]

При цьому під цифровізацією взагалі і цифровізацією економіки зокрема розуміється не тільки впровадження сучасних цифрових технологій, але й переміщення процесів збирання, обробки та зберігання інформації у цифровий простір (перехід в «онлайн»).

Якщо до 2018 року основні рушійні сили процесу цифрової трансформації знаходились в приватному секторі економіки, то під час пандемії COVID-19 процес цифрової трансформації прискорився, і урядам прийшлося терміново реагувати на зміни, що відбуваються. При цьому у Звіті ООН з цифрової економіки 2021 зазначається, що ключовим викликом є питання управління та контролю над швидко зростаючими об'ємами цифрових даних задля глобального блага [2, с. 5]. Зокрема, нагальним є питання захисту персональних даних та адміністрування доступу до них на усіх етапах життєвого циклу з урахуванням суттєвого збільшення потоків цифрової інформації. Вирішальною у цьому напрямку є роль законодавчого

та адміністративного регулювання та контролю з боку відповідних державних органів та служб, але ефективно впроваджувати діджиталізацію без участі бізнесу та населення не можливо. В цьому сенсі актуальним є питання створення інтеграційних механізмів, метою яких є поєднання зусиль суспільного та приватного секторів із залученням інноваційних наукових розробок та доступом до необхідної інформації задля впровадження технологічних (цифрових) інновацій. Такі інтеграційні механізми можуть бути цифровими платформами (майданчиками), основою для створення яких можуть бути як локальні (наприклад, «Безпечне місто») так і загальнодержавні та глобальні ініціативи, спрямовані на цифровізацію економіки та суспільного життя. Цифрові платформи забезпечують якісний та прозорий обмін інформацією між великою кількістю учасників [3, с. 28].

Цифрові платформи в Україні вже відіграють важливу роль у трансформації економіки та створенні нових робочих місць. Цифрова робота (робота онлайн) стала невід'ємною частиною цифрової економіки, а її обсяг постійно зростає. Багато працівників, і не тільки IT галузі, що спробували працювати на цифрових платформах під час локдаунів, викликаних пандемією COVID-19, хотіли б і надалі мати можливість працювати онлайн. Також і роботодавці, які надавали можливість своїм співробітникам працювати з дому, відзначають, що ефективність праці в результаті не тільки не знизилася, але й підвищилася [4].

Таким чином, цифровізація може створити в Україні умови для розвитку всіх секторів економіки, створення нових сегментів та галузей, збільшення можливостей для працевлаштування, а також підвищити прозорість економічних та суспільно-політичних процесів та зменшити корупційну складову, що, в свою чергу, матиме позитивний вплив на імідж держави та сприятиме залученню внутрішніх та зовнішніх інвестицій в її економіку.

Використані джерела:

1. S.1250 – Stevenson Wydler Technology Innovation Act of 1980. URL: <https://www.congress.gov/bill/96th-congress/senate-bill/1250/text>
2. Digital Economy Report 2021: Cross-border data flows and development: For whom the data flow – United Nations Conference on Trade and Development. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/der2021_overview_en_0.pdf
3. Січкаренко К.О. Цифрові платформи: підходи до класифікації та визначення ролі в економічному розвитку. – Причорноморські економічні студії. – вип. 35, 2018. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/35_2_2018/7.pdf
4. Зайнятість через цифрові платформи в Україні. Проблеми та стратегічні перспективи. – Міжнародна організація праці, 2018. URL: https://www.kiis.com.ua/materials/pr/15082018_ILO_report/wcms_ukr.pdf